

Як добувають корисні копалини.

Мета: вміти наводити приклади водойм, гірських порід, корисних копалин та їх використання; розпізнавати і називати гірські породи (пісок, глину, вапняк, граніт), корисні копалини у колекціях; вчити досліджувати властивості гірських порід, складати колекції; презентувати інформацію про природу у вигляді таблиці тощо; розвивати увагу, мислення, мовлення.

Сьогодні
10.11.2022

Поміркуй

Чи знаєте ви, звідки привозять на будівельний майданчик пісок?

Пісок, як відомо, є незамінним матеріалом для будівництва, виробництва цегли, скла, а також в інших сферах діяльності. Отримати такий пісок можна різними методами, однак найкращим на сьогоднішній день є **гідронамив** піску.

Чи доводилося вам бачити, як видобувають корисні копалини?

Сьогодні
10.11.2022

Робота з підручником

Прочитайте
параграф на
ст.115

Сьогодні
10.11.2022

Бесіда за змістом прочитаного

Чому способи видобутку корисних копалин відрізняються?

Яким чином видобувають торф?

За допомогою чого відбувається видобуток нафти? А природного газу?

Який спосіб видобутку є найбезпечнішим та найдешевшим?

Видобуток торфу

Вугільний кар'єр(відкритий
спосіб видобутку)

Установка для
видобування нафти

Тверді корисні копалини, які залягають на великій глибині в надрах Землі, як-от вугілля, добувають за допомогою спорудження підземних шахт.

Кам'яну сіль добувають у так званих соляних шахтах.

Порівняйте шахтний спосіб видобутку корисних копалин і кар'єрний. Чим вони відрізняються? Як ви гадаєте, яке вугілля буде дорожчим — те, що видобували в шахті чи в кар'єрі? Поясніть чому.

Сьогодні
10.11.2022

Поміркуй

Подумайте і назвіть корисні копалини, які можна побачити у вас удома. Яка від них користь?

Природний газ

Пісок

Гіпс

Сіль

Мармур

Торф'яні стаканчики

Глина

Використовуючи різноманітні джерела інформації, дізнайтеся, які корисні копалини добувають в околицях вашого міста (села).

Складіть розповідь про одну з них за планом:

1. Назва корисної копалини.
2. Яким способом її добувають?
3. Як цю корисну копалину використовують люди? Підготуйте презентацію.

Що таке корисні копалини?

Поясніть, чому їх так назвали. Наведіть приклади корисних копалин.

Як їх використовує людина?

Які способи видобутку корисних копалин вам відомі?
Розкажіть про один із них.

Сьогодні
10.11.2022

Практична робота

Ознайомтеся з колекцією корисних копалин.

Обладнання: колекція корисних копалин, лупа.

1. Розгляньте уважно запропоновані зразки корисних копалин. Замалюйте їх у зошиті. Зробіть правильні підписи.
2. Складіть опис одного зі зразків. Зверніть увагу на такі ознаки: назва; колір; чи має блиск; чи прозорий; твердий чи пухкий; чи розчиняється у воді; де використовують.
3. Заповніть таблицю у зошиті.

Сьогодні
10.11.2022

Перегляд відео

VIDEO

Сьогодні
10.11.2022

Робота в зошитах

Завдання 1

Пригадай, на яких глибинах залягають корисні копалини і припусти, який спосіб видобутку для них характерний. Доповни схему. Наведи по два приклади корисних копалин, які добувають у такий спосіб.

Способи видобутку корисних копалин

Свердловинами

нафта

природний газ

У відкритих
кар'єрах

пісок

граніт

У шахтах

кам'яна сіль

кам'яне вугілля

Завдання 2

Який спосіб видобутку корисних копалин найбільш небезпечний? Розкажи, що ти про це знаєш.

Найбільш небезпечний – шахтний. В багатьох родовищах вугілля знаходиться на великих глибинах, тому й копати треба глибше, а це призводить до великого просідання землі.

Також біля шахт утворюються терикони – насипи з пустої породи (яка не містить корисних копалин), які можуть досягати величезних розмірів. Породи, з яких складаються терикони, мають здатність до самозапалювання. Температура породи, що горить, досягає 1200°C.

Сьогодні
10.11.2022

Робота в зошитах

Завдання 3

Познач ✓ корисну копалину, про яку йдеться.

Ця корисна копалина завжди залягає на поверхні землі, тому її видобувають відкритим способом. Використовують для опалення та як добриво.

☐

кам'яне вугілля

☒

торф

☐

глина

☐

пісок

Завдання 4

Дізнайся, які корисні копалини залягають поблизу місцевості, у якій ти проживаєш. У який спосіб їх добувають? Намалюй їхні умовні знаки.

Сьогодні
10.11.2022

Відгадайте загадки

Крихкий, легкий, бурого
кольору.
Використовується як паливо
або добриво.

Торф

Корисні копалини – це природні утворення, які людина добуває з надр або з поверхні Землі й використовує в різних цілях. Для видобутку рідких корисних копалин будують свердловини. Тверді корисні копалини добувають у шахтах і кар'єрах.

У Закарпатській області понад 200 років видобувають сіль.

Шахту використовують для лікування людей із хворобою бронхіальна астма. Підземні палати розташовані на глибині більше 200 м від поверхні землі у товщі соляного пласта.

Сьогодні
10.11.2022

Домашнє завдання

**П.с.115-117.
З.с.53 (завд.1-4).**